

Yeni nəşrlər

“Qala adam”

Rəşad Məcidin yubileyinə kitab töhfəsi

Yazıçı, şair, jurnalist, Əməkdar mədəniyyət işçisi, “525-ci qəzet”in baş redaktoru, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədr müavini, Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcidin 60 yaşı münasibətlə onun yazdıqlarından və haqqında yazılanlardan ibarət “Qala adam” adlı kitab çapdan çıxıb.

Bəri başdan dəqiqləşdirim ki, onun 60 yaşı ötən il avqustun 21-də tamam olub. Sadəcə, işgüzar adamın başı o qədər qarışmış, işi-gücü o qədər çox olub ki, yubileyinə həsr olunan kitabın nəşri 61 yaşına düşüb. Amma bir mahnıda deyildiyi kimi, “yaşın nə fərqi var ki...” Əsas odur ki, yeni kitabla tanışlıqdan sonra oxucuda Rəşad Məcidin yuxarıda sadalanan titullarından əlavə, sadə, səmimi, üzügülər, ünsiyyətçil bir insan olduğu qənaəti daha da güclənir.

“Qala adam” toplusunda onun bədii yaradıcılıq nümunələri, publisistik yazıları, oçerkləri və haqqında yazılanlar ipə-sapa düzülüb. Əslində, tanınmış imzanın burada toplanmış bir çox yazısını mətbuat səhifələrindən, saytlardan və sosial şəbəkə hesablarından oxumuşam. Amma yenə də “Qələmsiz yazılanlar”, “Şuşa dəftəri”, “60 yaşa yazı hədiyyələri” və “Rəşad Məcidin sözü haqqında” bölmələrində verilən nümunələri yenidən həvəslə oxudum, yenidən duyğulandım. İsa Həbibbəyli, Vilayət Quliyev, Vəqif Bəhmənli, Cahangir Məmmədli, Əflatun Amaşov, Loğman Rəşidzadə, Fəxri Uğurlu, Qismət Rüstəmov, Asif Hacı, Bəxtiyar Aslan, İmdat Əfşar, Sevinc Mürvətoğlu, Şahanə Müşfiq, Türkan Turan, Şəfa Vəli kimi müəlliflərin duyğu və düşüncələri, Rəşad Məcidin bir şəxsiyyət olaraq, görünən və görünməyən tərəfləri ilə bağlı müşahidələri təkrar oxunuşlarda da eyni xoş təəssürat yaratdı.

Rəşad Məcid Laçının Kosalı (Ağdaş) kəndində anadan olub, uşaqlığı, ilk gəncliyi Ağdamda, Ağcabədidə keçib – bütün varlığı ilə o ulu yerlərə bağlıdır. Mənim də anam laçın idi və o yerlərə mən də çox getmişəm, uşaqlıq xatirələrim çoxdur. Bu mənada qələm dostum Nadir Yalçının Rəşad Məcidlə “Qocalığıma Ağdaşda yaşamaq istəyirəm” adlı söhbəti, Şahanə Müşfiqin “Oğul Rəşad Məcid, nəvə Rəşad Məcid” (şairin anası ilə görüş) oçerkində ürəyimin sarı siminə toxunan məqamlar az olmadı.

Topludakı “Ürəkdən gələn yazılar” silsiləsindən “Zabuxdan keçirdik...” adlı qeydləri də eyni həssaslıqla oxudum:

– Ana, görə bildin?

– Evin üstünü, damını gördüm ancaq. Bəlkə, qayıdanda, geri qalxanda bir az çox görünər...

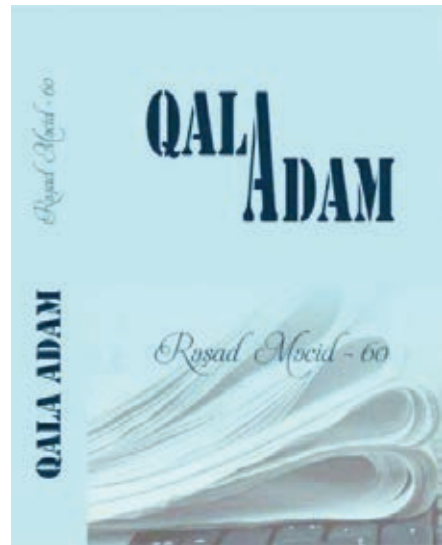
Laçına, doğulduğum Ağdaş kəndinə getdiyim məşinə yaxından tanıdığım ailənin – ana ilə oğulun dialoqudu bu. Oğul məşini sürürdü. Ana isə qabaq oturacaqdan boylanıb 30 il görmədiyi doğma yerlərə baxırdı. Sülhməramlıların müşayiəti ilə gedirdik deyər, dayanmağa icazə yox idi.

Ana ilə oğulun ilk baxışdan sakit, amma qəhər və həsrət dolu dialoqu hələ məşin Laçının vaxtilə “Poçt” deyilən ərazisinə qalxar-qalxmaz başlamışdı: Ora filankəsin eviydi... burda abidə vardı, dəyişiblər... dayingilin evi görünür, o dey olur...”

Rəşad Məcidin sözüdür: “Elə indi də gözümlə yumanda ən çox Laçının Ağdaş kəndində tut ağaclarının altına sərilmiş xalça-palazın, döşəyin üzərində uzandığım vaxtları xatırlayıram. Fikirləşirəm ki, ömrümün ən xoşbəxtlər anları məhz onda olub. Laçın işğaldan azad edildikdən sonra nəmənin Ağdaşdakı həmin həyətinə getdim. Evin uçurları, ağaclar qalsa da, o xatirələrə bir də daldım. Uşaqlığım keçən o kənd mənim mədəni rahatlığımın simvoludur”. – Mən də Laçının Mığdırə və Məlxələf kəndlərində dumanlı-çiskinli havada quzu otardığım, ilk dəfə at mindiyim, əlimə tikan bata-bata böyütkən yığdığım yay günlərini tez-tez xatırlayıram...

Onu da qeyd edim ki, bütün yönəri ilə yaradıcı olan Rəşad Məcid bir çox məmurun fərqli olaraq, internet resurslarında, sosial şəbəkələrdə fəallıq göstərməyi cəsarətlə özünə rəva bilir. Hətta onun “Qələmsiz yazılanlar”ı məhz bu platformalardakı qeydlərindən, monoloqlarından hasilə gəlib. Akademik İsa Həbibbəyli kitabdakı “Rəşad Məcidin statusları və SMS dünyası, yaxud sosial şəbəkə ədəbiyyatına giriş” adlı məqaləsində bunu gözəl təhlil edib: “Azərbaycan ədəbiyyatı və mətbuatı tarixində Rəşad Məcid tam yeni janrlara imza atmışdır. “Status-essələr” və “SMS-essələr” adlandırdığı sosial şəbəkə yazışmalarından ilk dəfə Rəşad Məcid müstəqil janr kimi söz açmışdır. O, “Qələmsiz yazılanlar” adı ilə “525-ci qəzet”də oxuculara təqdim etdiyi yazılara ön sözündə tərəddüd etmədən “bəlkə də bunlar da bir janrdır” – deyər statusların və SMS-lərin müstəqil janr olma ehtimalını irəli sürmüşdür”.

Ürəyi sevgiyə, şeirlə, nəğməyə döyünən Rəşad Məcidin incə lirikasından nümunələr də yeni kitabı bəzəyir. Əməkdar jurnalist Əflatun Amaşov təbrik yazısında bu cəhəti lazımınca qabardıb: “Onu yaxşı tanımayan ilk oxucu mütaliədən sonra elə güman edər ki, müəllifi əsrimizin Məcnunudur, şairin isə eşqdən, məhəbbətdən qeyri mövzusu yoxdur. Belələrinin, heç olmasa, kompüterli açıb məlumat bazasına sənətkarın yalnız adını yazması kifayətdir. Onun 29 yaşından bəri işıq üzünə çıxan kitablarını sıraya düzək: “Hələ ki, vaxt var”, “Əlvida və salam”, “Dəlçəsina”,

“Çiyələk qadın”, “Bir də gəlməyəcək”, “Cığıracan”... bunlarda şeirləri toplanıb. “10 sentyabr”da isə hekayələri. Bu kitablarda məhəbbət və ictimai motivli yazıların nisbəti 60-ın 40-a birincilərin xeyrinədir”.

**Bilmədim iblissən, ya mələk, Qadın,
Ətri, gözəlliyi çiyələk Qadın.
Bir də gəlməyəcək sənintək Qadın
Nə mənim dünyama, nə bu dünyaya.**

Bu kimi nümunələr bir daha göstərir ki, Rəşad Məcid hər zaman könlünün həzin sevgi duyğularını yorulmadan, usanmadan bəsləyən, bacarıqla söz notuna və duyğu palitrasına köçürən qəlib qələm sahiblərindəndir. Düşünürəm ki, yubiley kitabı yalnız ayrı-ayrı müəlliflərin lap ürəkdən gəlsə də belə, tərənnüm, vəsf, tərif səciyyəli yazılarından ibarət olsaydı, bəlkə də, bu qədər cəlbedici olmazdı. Nə yaxşı ki, tərtibçilər buraya Rəşad Məcidin maraqlı yazılarını, özəl poetik ürək çırpıntılarını, bədii-publisistik qeydlərini də qatıblar. Bu isə onun haqqında deyilənlərin tam həqiqiliyini göstərən dəstəvuz kimi, toplusunun daha dolğun təsəvvür aşılmasını təmin edir.

Kitabın mədəniyyət paytaxtımız, söz-sənət mədəbəghamız Şuşa haqqında olan bölmələrindəki qeydlər, şeirlər də böyük maraq kəsb edir. Mən ötən il – özünün 60 illiyi ərəfəsində Rəşad Məcidin Şuşada keçirilən Poeziya Günündə, dahi Molla Pənah Vəqifin sənət ocağı olan əzəmətli məqbərəsi önündə alovlu çıxışının, axırı misralar söyləməsinin də canlı şahidiyəm.

**Qoynuna hər gələn yüz xəyal eylər,
Uzaqdan baxanlar qeyli-qal eylər.
Birini coşdurur, birin lal eylər,
Tilsimdir, ovsundur, cadudur Şuşa.**

Özü demişkən, “Şuşa havasının sirri”ni bundan da gözəl və təbii necə təsvir etmək olar?!

Vəqif Bəhmənlinin “Zaman və tale sözcüsü” adlandırdığı Rəşad Məcidin haqqında yazılanların hər biri onun bir portret cizgisidir. Sonuncu səhifəni çevirəndən sonra göz önündə onun bitkin bir portreti canlanır. Bu, zamanın, iş-gücün, qayğıların, şəxəli fəaliyyətin dəyişə bilmədiyi, tutduğu vəzifələrə, xüsusilə də Mətbuat Şurasında sədrliyinə rəğmən, özünü “525-ci qəzet”in baş redaktoru kimi daha rahat hiss etdiyini deyən Rəşad Məcidin işıqlı portretidir. Oxuduqca sanki qulaqlarımızda ürəyəyatımlı musiqi melodiyaları da səslənir. Onun nəğmələşən sözləri qanadlanır. Fidan Hacıyevanın, Ələsgər Əliyevin, Xumar Qədimovanın, Nüşabə Ələsgərlinin, Tünzalə Ağayevanın, Cavan Zeynallının ifalarında dalğalanan, ləpələnən musiqi ovqatı yaranır...

İndi də sual edək: bəs, nədən “Qala adam”? Bu yerdə Rəşad müəllimin müsahibələrindən biri “dəmizə çatır”. R.Məcid deyib: “Həyatımda daş adamlar çox görürəm, amma qala adamlarla da rastlaşıram. Fikirləşirəm ki, insanı məhz qoruyan, güclü edən o qala adamlardır və həyatımda o cür qala adamlar olub, var və arzu edirəm ki, həmişə də olsun”. Fərəhlidir ki, o özü də həmişə qala adam olmağa çalışıb və buna nail ola bilib.

Əli NƏCƏFXANLI
XQ